

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

MAREKE VAN ANTWAREPE

Komedie in 2 bedrijven en 11 taferelen

door

Jos van de Poel

Toneelfonds J. Janssens

Antwerpen - 1993

Nr. 2020

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste VIJFTIEN tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde auteursrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel 4

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aankoopbewijs. Dit bewijs moet samen met een aanvraagkaart waarop plaats en datum(s) van opvoering werden ingevuld, minstens veertien dagen voor de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gecopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende auteursrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:
I.B.V.A "Holland"
Postbus 363
1800 AJ Alkmaar.

Wettelijk depot D/1993/220/4

cop. 1992 Toneelfonds J. Janssens/Jos van de Poel

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotocopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Dit moet je vooraf weten over

De taal van dit stuk

Het is een stuk in verschillende Nederlandse dialecten.

Ik weet: met een stuk in A.N. bereik je een breder publiek, maar de historische achtergrond, Napoleon en zijn tijd, is zo Antwerps, dat alleen de taaltoestand van toen het stuk echt doet leven. De bevolking van toen sprak geen A.N. Ze had haar eigen dialect of een aangepaste vorm ervan.

Het stuk werd in een eigen fonetische taal geschreven, een taal die je leest zoals ze geschreven wordt. Lees dus wat er staat en je benadert de uitspraak van vandaag. Die van 1810 zou zelfs voor dialectsprekers amper te verstaan zijn: taal leeft!

Zijn er in je groep actrices/acteurs uit Beveren-Waas, Veerle, Mechelen, Brussel, Zonhoven en Antwerpen, dan herkennen die hun eigen dialectklanken. Idioom moeten ze zelf aanpassen. Zijn ze er niet, haal dan met je bandopnemer de juiste klanken ter plaatse.

Begin maar te lezen, luidop en zo letterlijk mogelijk. Na drie bladzij heb je de spellingsregels beet. Sterkte.

Het decor

Het bestaat uit twee opstellingen.

Nummer één is het Vlietsje, de huidige Sint-Jansvliet van de voetgangerstunnel te Antwerpen. Achtergrond is het Sint-Julianus gasthuis. De omringende huizen zijn half-fantasie, half-realisme. Eén ervan is het atelier van de doodskistenmaker Pier Poul.

Nummer twee is de binnenkant van die werkplaats, verdeeld in drie speelvlakken. De zolder ligt hoog in de fond, de keuken is het kleinste stuk rechts vanuit de zaal, de werkplaats ligt links en midden. Er is in elk geval een deur in de fond.

Het aantal actrices/acteurs

Bij de première door het Norbertijnerteater op 15 januari 1993 waren er tweeëndertig rollen voor evenveel spelers. Het kan met minder, maar daar moet je als regisseur oog voor hebben.

Jos van de Poel

spelen mee:

Joak van de Volle Moan, herbergier
Karlingtsje, zijn dienstster
Miester Miesters, ,hoofd van een privé schooltje
Pier Poul, doodskistenmaker
Mareke Vos, zijn vrouw
Fienneke, zijn zuster
Zjil, haar vrijer
Petronel, winkelierster
Wannes; koebøer van Sint-Julianusgasthuis
Seska, zijn vrouw
Polleke, zijn zoon
Nelleke, zijn dochter
Fons Beek, meesterknecht bij Pier
Stanneke, zoon van Petronel
Rouzeke, zijn liëf
Dove Jan van d'Ollandse Froitnoase
Morries, koster van Onze-Lieve-Vrouwe
Zjefke Maziëk, bedelaar
Titte van't Sjoareltsje, bedelaar
Boenemie, bedelares
Wiske , leerlinge van de Miester
Gritsje, ook leerlinge
Rik, leerling van de miester
Soe, ook leerling
Borneuil, commissaire-adjoint
Sergeant Louche
Caporal Fieldeboeuf
Pleboan van Boembarrege, plebaan-deken van Onze-Lieve-Vrouwe
Sanskulotten

Dit stuk speelt zich af in Antwerpen aan de Sint-Jansvliet tussen 30 april 1810 en 15 augustus 1810

De historische achtergrond klopt, maar de rest is verzonnen, ofschoon ...

Dit stuk werd geschreven in herinnering aan mijn grootmoeder, mijn moeder en mijn vrouw. Uit hun verhalen en hun leven borrelde mijn fantasie op!

maart-juni 1992

E E R S T E B E D R I J F

DECOR: de Sint-Janskaai aan de Sint-Jansvliet.
in achtergrond v.l.n.r. kruidenierswinkel van Petronel,
timmerwerkplaats van Pier Poul met poort,
Sint-Julianusgasthuis,
herberg 'In de Volle Maan'
verder: kisten, vaten, kratten
een bank voor de winkel en twee met tafels voor de herberg
losse krukjes

Tafereel 1: 't Is fiest!

spelers: POLLEKE, NELLEKE, PETRONEL, SESKA, ROUZEKE, JOAK, KARLING, ZJEFKE, FONGS en
VOLK

muziek : een Franse mars en Antwerpse volksliedjes van RA naar LA uitstervend

licht : een zomerse namiddag begin mei, naar einde tafereel 3 uitstervend

actie: RV en RA staat VOLK te kijken naar de stoet veraf. Geroep: Vief l'ampreur!
Bij een herbergtafel zitten SERGEANT en CAPORAL met KARLING te drinken en
te vrijen.

In de open deur van de herberg leunt JOAK naast ZJEFKE op een kruk.
Op de bank voor de winkel zitten PETRONEL en SESKA.
Daarnaast op een kruk ROUZEKE voor een kantkussen.
FONGS staat bij hen te hoesten.

POLLEKE:(op met zus NELLEKE RV) Moeke, moeke, w'emme de reus gezing.

NELLEKE: En de reuzin en de walvis en ...

SESKA : 'k Zien et. Ge zè dielegoat nat. Gè dolle neign te woter geloatn in plek van
de Friedland, ewa? Ge weet da'k nie wil ein, daggon 't Scheld spelt. Mee jal
die matruzen en die prisonjees de geir!

NEL : Mor nieje, moe, Kupidou jee dongs nat gespoute.

PETRONEL: En hedjie de kaaiser en sin Marie-Louwieze gezien, Nelleke?

POL : Nieje, Petronel. Die zoaten oemes oep de Schoengmart oan den triomfboug.

NEL : Allemaal sjieke menieren en madamme.

POL : Mè veul bloet ier vanhouve, moe!

SESKA: Gei se schunnegoard!(oorveegt hem) Da'k da niemier uur, zè!

NEL : En morrge goate stoet nog is oit!

PET : 't Kan nich meir oup!

SESKA: En ongze voa è duuk nie gezien, ewa?

POL : Die was bei de garnasjonal!

NEL : De 'garde nationale' is da, stoemeke!

POL : Ik iet 'Polleke' en nie 'stoemeke'!

SES : Allee, toe, keikelt noa weer niete! En waar es de rest van de klas?

POL : Die zemme kwaaitgerokt, moe. Zoeveul vollek, moe!

SES : 'k Geluuf er nèks van. Geddou miester weer en kont gedroid, ewa?

NEL : Nieje, moe, echt veul vollek.

POL : Meuggeme na goan speile, moe?

SES : Mejou goei kliern oan? Wa peisde gei nou? Hier bei moeders geblevn! Goa doar
moar en bitsje oan 't Vlietsje zett'n, mor mokt ou kliern nie vuil!

POL : (gaat op de kaaimuur zitten) NEL : (blijft bij Seska)

- PET: Da djie nich goan zien zaif, mins, da begreip ich nich. Ich kan hier nich weg mit minen winkel.
- SES : En ek kan hier nie weg mee meinen stal.Wulder ein zes koeibieste op doef van Sente^e-Zulioan. Der es elleke minuut wa don dangd. En meinen Wannes moest em dan nog vreiwëlleg meldn.
- PET : Djie et geleik,mins. As de kaaizer nich tot mich komp, moet ich ooch nich nor de kaaizer goan. Ich verlier al genug door dien Bounapoart: akseinzen,rantsoenering, inkwartiering, soldoaten en heel de santekraam!
- SES : 'k Weet uuk verwa dass diene stoet nie langst hier loatn komn. Zein dien buut, diene Friedlangd toch achter Sente-Méchielsabdei te woater geloatn. Da's toch achter 't Poalingsuis.
- FONGS: De reus,ee,mens,de reus. Te groet en te bried.Daarmee kunne ze nie jover de brug. (hoest)
- JOAK : De reus? Maain voetel! Edde golle nolle naaige nal is goe bezing?
- FON : In mane scheirspiegel,joa, iene kier per weik.
- ROUZEKE: En wadedde dan gezing? A waaige? A stuk krapul,joa!
- FON : Past oep aa wouden,ee,maske!
- ROU: Burgemiester Werbroek kan de kaaizer toch et oitschot van het Pier Potketier nie loate zing? Stoulevlechters, bessemingders,houre en wa nog? Oitschot,zekkik!
- SES : Uitschot? Waai zaain de pachters van doef van Sente-Zjulioan mee d'offesjele pam-piern van de Lorretoanen!
- JOA : Rouzeke ee gelaak.'t Stingt ier no rotte vis en nor 't rot froit daddie prouper Ollanders van de Nase in ongs Vlietsje kappe.
- NEL : En elleke mengd ouverstroemt 't Scheld en moeteme draai doage deur 't slaaik baggere
- SES : Ou dou wezn,kestekind!
- FON : Mor 't kingd ee gelaak; Siska.En Rouzeke noek.En doroem komt de stoet nie jover de Tsingtsjangsbrug! (hoest)
- JOA : Vandaag nie en morrege nie en nooit nie! (stilte)
- NEL : Moe,'k em deurst.
- SES : Goa dan noar Janneke Weüst.Dien ee den ongtsje,da pest in ou mondsje.(gelach)
- ZJEF: Z...z...zemmenier gien bier ver k...k...kastemboelekes(gelach)
- NEL : Zeggis, flauwerikke!
- PET : Hier,wicht, een tipzakje gedroogde pruimkes. Oemdat feest is!
- NEL : Merci, Petronel!
- ROU : Zoigt mor lank oep de krokstiene.Da's goe ver't spiksel.
- SES : Wo wilde no toe?
- NEL : Noar ongze Pol. Die mag toch oek iet emme.(gaat bij Pol op de kaaimuur zitten)
- SES : Ge moet die jonge soort van segesweurreg en't oeg ouen,ewa?
- JOA : 't Werd en iel juffrake.
- FON : En Fraans klap zoek al, oer ik.(hoest)
- SES : Wa welde nou? Pa de fransee, pa de monnee. Wie da mellek verkupt oep de Meir, die moet Frangs klappn, anders verkupt em nie. Azu es da.
- PET : D'er wounen hier in't Pier Potkwartier anders ooch minse die mellek dringen.
- SES : Moa veul te weineg,Petronel,veul te weineg. En balve menier Droak uit d'Elegiest-

stroate kunnen die jongs mellek nie betoaln. Waai moetn wei wel var van uis goan verkupn.

JOA : Azzekik da ver maaine winkel zou zegge, dan konde golle nallemoal stikke van den deurst. Wa zitte dor na te lache, Polleke?

POL : (wijst naar Karling) Ongs moe en ongze voa verkoepe Franse mellek en Karlingtsje verkoept eur Frans laaif.

JOA : Zeg is, snotneus, zwanst mèn ja petje, ee?

SES : Zedde weer bezeg mee jou vuil smoel? Van wie dattem et uurt, 'k weet et nie.

PET : 't Zein de joren, mins.

JOA : Mor na is't genoeg! Hup, mette bietsjes, Karlingtsje. Is da na e zicht ver die joeng? Da zittier te vraaie oem ne pasja zjaloes te moake. Veroit, goa gloaze wasse. Dor koelde wa van af. Alle, veroit; Der moet ier gewarrekt werre.

CAPORAL : Dor woar zangders dikkement mee bezeg, patron!

JOA : Strakskes ander en beter, mesjeus.

KARLING : 'k zal toch nog wel teige maain leef goejen dag meuge zegge, zeikers?

JOA : 'k Doecht daggem gingt oepeite.

KAR : (kwaad naar binnen met kruik en bekers)

SERGEANT : Qu'est-ce qu'il y a, caporal?

CAP : Il y a du stront au knikker, sergeant.

SER : Comment?

CAP : Elle doit travailler maintenant.

SER : Et ce soir?

JOA : Deze swaar moet zoek travakken en nog gien klaain bietsje.

CAP : Ek paasde dadde gaai ne vringdelake kadee wort, mesjeu Jacques.

JOA : Dan edde gaai verkierd gepaasd. Ce sera pour une atre fois, mesjeus.

SER : Et il n'y a pas d'autres passe-temps?

CAP : Ofdatter gien ander mokskes zaan?

JOA : Niks te mokskes. Allemoal vandu, oitverkocht, on ne vengt en e koppel kingdere.

CAP : Allez, sergeant, en avant, marche no de volgende stoese! (allè twee zwijmelend af)

ZJEF : G...g...gaai zaai p...p...persies zja...zja...zjaloes, Joak?

JOA : Ikke? 'k Emmekik en responsibilitaait. Karlingtsje is de dochter van maain zuster zoaleger. 'k Zou nie wille dasse mèn je pakske nor ois kwam, zenne!

ROU : Iel zjust, Joak. Wa zouwe de geburemengse doarvan zegge?

KAR : (op) Dat de geburemengse ma gat kusse, joa. Al van in '93 roupe zier van eegalitee, vratternitee en libertee. WE zen na in 1810. Da's al pekan twintig joar loater. En woar is die vraaijad? Agge ze zellef nie pakt, kregde ze nooit. Ik vraai mèn wie dakkik wil.

JOA : Vret dan in den doengkere. Dan ee niemand er last van.

KAR : En dan blaai ven aa kalante nie weg, ee noenkel?

ZJE : N...n...na kommet, sè!

JOA : Kop toe, jakkeleir. De geburemengse emme mier last dan lol van die sanskulotte. 's Mor ges strunkele ze derouwer assun zatte botte in de gout emme ligge en 's oavens kunde zongder ne knuppel nie jouwer den Oever of on't Scheld goan wandele, want dan pikke za sengs oem zoep te zoipe. Mèn ne vremdeling vraaie, betiekent ambras zuke. A voader was er iene van Oubouke, wor dasse oek de stouf nie mèn intellinzjente

mengse oanstēike, mor a moeder was en verstandig mengs. 'k Weit nie no wie da gaai den oard et. Gebrekt na toch is aw arses en zergt da gaai en ik ongzēn bouteram verdiene.

KAR: Wa doenekik anders?

POL: Sakkerdoeme, dor edde de miester mē de rest van ongs schoul.

T a f e r e e l 2: Inketiering

spelers: PETRONEL, SESKA, ROUZEKE, JOAK, KARLING, MIESTER, ZJEFKE, FONGS, RIK, WISKE, SOE, GREETSJE, MAREKE, FIENEKE, BORNEUIL, SERGEANT, CAPORAL, SOLDATEN

MIESTER:(met RIK, WISKE, SOE, GREETSJE doodmoe op) Neen, Hendrik, gij zult niet weglopen. Franciscus, houd uwen rug recht. Marie-Louise, trek niet ene zulkdanige pruillip. Straks slaat de torenklok en dan blijft uw mond zo staan voor de rest van uw leven. Neen, Marguērite, wij gaan nog niet naar huis. Wij hebben uwe ouders en hunne geburen beloofd een gedeelte uit mijne cantate te zingen. En gij weet: ene afspraak moet gij houden!

KLAS : Ja, meester. Een man: een woord. Eens vrouw: altijd trouw. Eens kind: steeds bemind

MIE : Gij hebt uwe lessen wel geleerd. (tegen Pol en Nel) En van waar komdet gij?

NEL : Van ...eu...

MIE : Ha, ik weet het al. 't Is goed dat gij uwen broeder daarvoor hebt medegenomen.

GREETSJE: Meugeme na...mogen wij nu gaan spelen, meester?

MIE : Ja, maar gij moogt de Sint-Janskade niet verlaten. Ik heb u nog nodig.

SOE : Turlak, miester. Me zitte dor oep den blawen stien.

MIE : Hoe zegt gij dat; Franciscus?

SOE : Dat wij aldaar op den blauwen steen zitten, meester.

MIE : En wat gaat gij daar zitten doen, bengel?

SOE : Oemter varste in 't Vlietsje spieke, miester.

MIE : Wat bliefte ru? Vooruit, doet maar, dan zwijgt gij tenminste.

KLAS + POL + NEL (gaan hinkelen, bikkelen, touwspringen, wedden, tollēn...)

PET : Sebiet koumen de mannen, meester. Dan kunnen allemoal uw kantoat meezingen. Met een grout kour klingt ze veul volder.

ROU : Veral as allemol meezinge gelak as de Fongs.

FON : Ge wet d'ak mee manen oest nie kan zinge, maske. (hoest) En doba: 'k zing gien liekes die jassek nie verstaan. (hoest)

SES : Toe nou, Fongs, azu kertzechteg moetn nou uuk nie wezn.

FON : Ze zouwe ne mengs nog late vloeke en a zou't nie jiens wete. De Fongs zingt allien in 't Vloms! (hoest)

KAR : En ik doecht da 'd'Antwarrepeners zoe verdroagzom woare.

PET : Allein as 't in hun kroam past, mins!

FON : 'k Zen ekik gienen Sinjour, mo ne Mecheleir, mor da d'oerde niemier aan maai.

ROU : Joa, ga za ne straffen in tale, éé, Fongs?

FON : En daar zanekik feer oep.

KAR : 'k Zien et. A jee dezelfden dikke nek, kroeme poete en e groet bakkes gelak as alle Antwarrepeners!

ZJE : 't Is persies en k...k...krokodil!

- FON : 'k Zal aa sebiet is en krokodil verkoepe, snotneus! (wil slaan)
- JOA : Kallem oan, ee moaneblusser, of ge kregt van maai jen smeir!
- FON : Watte?(hoest) Ga ga ma nog maniere liere, zeikers?'t Stikt ier van 't krapul!(af)
- PET : Allee, toe, Fongs! Diene joeng is ziek. Moar ich zou dat in minen winkel ooch nich zeggen moeten.
- ZJE : 't...t...t is oek nie jalle doage karremis, Petronel.
- JOA : Dor eddet ieste vollek van de stoet al veroem. Zjefke, gefte em bezze, da' t zwiet van un bille dreft. Dan dringke ze vandeig. En gaai, Karlingtsje, oe doe maniere en doe da warrek.
- KAR : 't Ien goa nie aongder tander!
- ZJE : (voorspel)
- MAREKE en Fieneke (LV op, gaan RA zitten)
- MAR : Amaai, 'k vuul maain voete nie miier. Goa mor zitte, Fieneke, ge zult wel muug zen.
- FIE : 'k Vuul maaine rug nie mier van't stoan.
- MIE : Haha, mijn oudleerlingen. Dag, madam Pool. Dag, Fieneke.
- MAR : Dag, miester. Ik iet nog altaaid Mareke, zenne of hëddu en slecht gejeuge?
- MIE : Neenee, maar gij zijt nu getrouwd en dat verandert de zaak.
- MAR : Daar zienekik niks van. 'k Zennekik Mareke geboure en 'k zal ekik Mareke starreve.
- MIE : En hoe gaat het met de liefde? En met de inwonende schoonzuster? Alles in orde, zeker? Anders moet ge het maar zeggen. Dan kom ik gaarne een handeke toesteken.
- MAR : 't Zal nie noedig zen, miester. Soemegte singes waaizen un aage.
- KAR : En wa godde golle dringke?
- MIE : Voor mij: een glas seef.
- MAR : Ver maai joek ien. En wa ver aa, Fieneke?
- FIE : Eu... 'k Weet nie.
- MAR : Gefdeur mor en pingt boutermellek.
- FIE : Eu... 'k Em liever en taske kofte.
- ROU : Amaai, seg, 't geld groeit zeikers oep olle rug? Kofte!
- FIE : Jommer, 'k ad toch geiren en taske kofte gad.
- KAR : Wemmen. oek gemoale bitterpeje. Da smokt straffer dan kofte en 't is zongder laste.
- MIE : Geef haar algaw een glas fris water. Daar houdt gij het noorden van.
- MAR : Da demme tois oek, miester.
- ROU : En taske bitterpeje, lakker warrem mē jerklotteke boerhoavese kandaai. Mmmmm!
- KAR : Waddis't na: aaire of joeng?
- MIE : Water voor ons alle drie. En gij moogt ook iets op mijn kosten nemen.
- MAR : Giene ziever, ee. Da maske wilt en! taske kofte. Dan werdardjiene kofte en twee pingtsjes. (KARLING af)
- MIE : Gij zijt nog altijd de koppigaard van vroeger, hé?
- MAR : Doar werdoek mē geboure, miester. Zjust gelak as die sloer doar, sē. Wannier godde gaai na is liere knoepe duer te kappe? Blet na nie, ee! Zoe gerokte ga nie ge - trouw, zenne. Ne vengt moet en steveg and in zaaïne nek vule, anders brengtem et tot niks. En da dantsje van aa, da's mor e kingderpolleke. En blet nie, jemnek gezee!

GRI : Wie spelter mee katteke bedot? (3 x)

KLAS(komt RV bijeen) Oep den oek van de stroat
stoeng ne Franse soldaat
mè zan paaip in zenne mongd
en zaain broek vol strongt! De Rik is er oan.Rikske moet stoan!
Eipeipei, a jee get zitte! (ze verspreidt zich)

MIE : Ha, voilà qui entre: monsieur le commissaire-adjoint Borneuil!

BOR : (op met SERGEANT, CAPORAL en SOLDATEN)Ha, te voilà,mon cher ami.Nen oegenblik.Ik moet ier ierst en varreke wasse. Ha, voilà le varreke!(naar Joak)

JOA : Oa, de Scheile.Alee,'k wil zegge:dag mesjeu Borneuil.

BOR : Quand même: je suis le délégué de sa majesté l'empéreur Napoléon!

JOA : Joa, t' is al lank goe,zenne. Sprekt mor Vloms.Doar zallawe mongd nie van scheure!

BOR : Je suis la personification de le justice.

JOA : Gaai zè de Scheile van de Lingde oit Bergerout.En gaai warrekt na ver de sanskulot gelak asda ga vruger ver den Oesteraaiker et gewarrekt. Vergette gaai soems dawwe soame geveiren emme?

BOR : 'k Em e slecht gejeuge vere vruger,Joak,mor ien ding weettek toch nog. Da's al den darde kier da'k koum zegge,dagge de naam van a kaffee in't Frans oep awe geivel moet zette. Dien belachelake Volle Moan past nie baen kaaizerlake stad.Mok dor mor'A la claire de lune' van

ROU : 'Au clair de lune',monsieur Borneuil!

BOR : 'Au' of 'à la',as't mor in en kultuurtoal is.Alee, in't Frans.Da's tsellefde!
Al wie dattie toal sprekt is ne weireldburreger.

JOA : Ik em in maai leive iel wa geveire,dawette ga zoe goed assekik.'k Zen in Longde en in den Afriek en tot in Sjakamakka gewest,'k Em in de klaainste kabardoesjkes en in de sjiekste palaaize gewoend, mor 'k emmekik dor gien letter Frans goerd of gezing.En na godde ma nie waaismoake,dattie Jengelsen en die Raaiskakkers en iel den annekesnest gien weireldburregers zen. Ge strunkelt er ouver!

BOR : Genoeg gezierved.Draai kier is teveul.Teveul is trop. Trop is teveul!

PET : Moar,menier Borneuil,denkt djie nou dat enne sjilder geleik menier van Bree zou moar kloarstoat ver en klein karweke?

ROU : Iel zjust,mangs.Die moet na ver de Stad en ver de kaaizer schildere.

BOR : 'k Zalles ellepe taaid moake!(geeft Joak een papier)

JOA : Was' da na wer ver ziever?(leest)'t sal nie woar zen,ee? Rotzak!

SER : Qu'est-ce qu'il dit? Rotzak?

CAP : Kadeike,past oep a woude.Gaai jet de komisseir geinsulteed!

SER : On va le lui payer!

CAP : Van aaiges damme da pei goan loate pejeire en datte dikkement!

MIE : Wie niet horen wil,moet voelen,Zjaak.Het staat er zwart op wit: gij krijgt garnisaires op logement.Lees maar:vanaf vandaag,den tweeden mei 1810. Op kosten van den wederspannigen.

JOA : Mor da goa nie deur,zenne.Dor goan ek iest is mè kommeseir Belmar ouver klappe.

BOR : Da's taaidverlies,mon cher. A jee da paier zellef ongdertiekend.

JOA : (grijpt een vleesmes) Ouver maain laaik! (reactie)

MIE : Hangt de held niet uit, Zjaak. Dat past niet bij een Antwerpenaar!(neemt mes af)
Wildet gij nu echt een bloedbad ontketenen op dezen schonen dag dat Napoléon en Marie-Louise en kardinaal de Pradt en heel de keizerlijke familie bij ons op bezoek

zijn? S'il vous plait, messieurs,entrez!

CAP : Azuu komfortoebel ei me.nog nuut kotier gekreige. (af met SERGEANT en SOLDATEN)

PET : Moar de zedeleikheid, meester...

JOA : Mè jongs Katringtsje is na wal gien ois mier tawe! Da werdier...

BOR : Un cabaret douze,hein?

ROU : En kabardoesjke,wiltem zegge.

FIE : Allee,na,gaai!

NEL : 1,2,3 bedot (ook WISKE,POLLEKE en SOE komen uit)(ze hinderen RIK die GRIET zoekt)

PET : Zweigt nou moar.Kleine potsjes emme groute ouden.

BOR : (zit RA) Geft maai na mor is ne koffe noep koste van tois.

JOA : Ne koffe? En akketaat teigen aa bakkes kunde kraaige,janmenkl...voete!

MIE : Karlienekè, brengt eens een taske koffie voor monsieur Borneuil.Geeft hem maar een straffe.En als Matthieu van Bree geen tijd heeft om uw opschrift te schilderen Zjaak, dan zal ik het wel eens aan mijnen vriend Daniël Herreyns vragen.Dat is een graag geziene gast in de Franse middens. Hij heeft vele relaties.En dan zal monsieur Borneuil ook wel eens met zijn hand over zijn hart wrijven,niewaar?

BOR : Je ne suis qu'une toute petite crevette,mon cher professeur.

ZJE : Wa zeetem?

GRE : 1,2,3,bedot! (KLAS lacht RIK uit,die mokkend weer gaat staan.REST verspreidt zich)

SES : Une toete petiete krevette.'t Es toch neig schuun,ewa?Asge da dallegoar zoe kert in't Frangs kunt zeign,dan zal onnze Wannes neig rap van zeinen melktoer oep de Meir terugzein.

ZJE : D...d...dan kannem den toer van de Spoistroat en van d...d...de rosse buurt erbaai neime!

SES : Anem,azu jiet! dor adde nog nie joan gepeisd.

JOA : Attem nen elleper noedeg ee.Dor tegen ee maaine volle moan allank en moaneklips(af)

BOR : Zwakke sjirurge moake stingkende woude.De code napoléon moet in alle strengte toegepast werre.En na goamizing,mon cher professeur,ofda daa lierlinge zoe gouzen gelak as gaai altaaid pretendeit.Mesdames!(handkus,zit neer RA)

MIE : Madame Pool et sa belle-soeur.

BOR : Le plaisir est entièrement à mon coté,mesdames.Haha,le café!

KAR : (op met koffie,bedient hem)

BOR : (drinkt) Dedju,da's gotverdoemen iet!

PET : Djin moeder ee djie toch leiren bloazen, niewoar meneir?

MAR : Oan zaain toal toere is menier persies van ier oit den oemtrek.Van Bergerout zou'k zoe zegge.

BOR : Oe wettet zoe gou?

MAR : Maaine man, de Pier, is oek van die kante.Zaain famillen ee daltaaid in de Weustepan gewoend.Ge wet wel,dien arbarreg on de Bienawers,tusse den Aaiendaak en teurp van Deure. Mor de kammers ginger nie gou genoeg. Ier in't stad starreve der mier en da moetter ver zaaine stiel zjust emme. A jis noamelak doedskistemoaker, ziede?

BOR : Van den boureboite no't stad? Da noemekik na veroitgang,sè.Asgena jawe noam nog verfranst,oert niemand nie mier daggen boerin gewest zè.

MAR : 'k Geloef ekik nie daggawen aaign komaf moet verstoppe.Poul bleft Poul.

SES : Giel zjust, keind,Do worde mor zot van. Geeft mei moar Bevern!

- ROU : Oa joa, mesjeu, aster iemand de beschoaving nor Antwarrepe moet brenge, dan zem altaaid beiter af me jiet van oaver 't woater dan mè Franse zjar en zjest!
- BOR : Ba klaain kingdere moete de groete mengse in un plets beslisse. De kaaizer begint al mè de stroatnoame te verfranse. De rest vollegt dan wel.
- PET : Wa zegdjie? Stroatnoamen verfransen? Da kan toch nich!
- SES : Nemt na beveurbeld Kipdeurrep, Klapdeurrep, Driesj en Dilleft.
- KAR : Of Zjefke Maziëk en Titte van 't Sjoareltsje.
- MAR : Of gewoon mor: Koppenollestroatsje.
- BOR : Da's gien probleem: rue de la tête et queue!
- FIE : Mor, menier Borneuil, zoen wourde gebrekt nen deftege mengs toch nie.
- BOR : Ziede na, mon cher professeur, oe bekroempe da nen Antwarrepeneir is? A vertelt de voilste mop, gebrekt de vulgeirste wourde en werd roed tot achter zaain oere aggouwer een bloet gat klapt. La déesse Raison ee dier nog veul warrek.
- MIE : Ja, haar tempel in de Kammaartstraat, pardon dans la rue des peignes, is nog maar heel recentelijk geopend geworden geweest, niewaar?
- MAR : Ver iene van Bergerout verstoader oek nie veul van, zenne. Ongs kultuur liegt in ongs toal. Ver nen boitenstoander klingt ze vulgeir, briedsmoelereg en pretensjeus, moar ver ongs, sinjoure en sinjorinnekes is ze nen baaiard van klanke, gesmaajeg van oitrukkinge en veral ouverdreve gelak as e schilderaaike van Rubbes, Jordaans en Breugel tegelaaikeertaid.
- BOR : Zie mor, dagger ni jin stikt, madam! Au revoir! (af)
- JOA : Salu en de kost!
- ZJE : En de wingdvanachter! (stilte)
- FIEN : Van die vengt kraaikik na kiekevlies, sè!
- MAR : Zoene keskezejevoe? Dor moete nie bang van zaain, ee, miester?
- JOA : 'k Em ander vellekes oep maaine zolder ange.
- MIE : Er staat ons nog een zware tijd te wachten. De geboorte van een wereldstad, zoals Napoléon haarevoorzien heeft, loopt niet van een leien dakje.
- SES : Wette gei, miester, oedazongs in Bevern ietn: et negerdeurrep!
- MIE : Die van Beveren zijn zelf nooit uit hun moeras geraakt.
- PET : De ene epidemie volgt op d'ander. Stroaten vol invalieden, bedeloars en weeskéinders. Moet dat een wereldsjtad worren?
- JOA : Alles ver den ourlog, doar zerregtem wel ver en agge gien'pistoul oep et art van Engeland' wilt werre, dan kregd'inkotiering.
- ROU : Wie zetter da'kik e pistoul wil zaain?
- MIE : Op den autaar van den vooruitgang moet elkendeen zijn offer brengen!
- SES : Assè bei de Loretoanen nog es ne poater nudeg hein, kunde geijou kandidaat stelle!
- MIE : Lacht maar, lacht maar. Gij zult nog ooit blij zijn, dat gij Franse staatsburgers moogt worden.
- POL : (op met KLAS) Ze koume. Dor zen zel!
- NEL : Ongze voa. En de Pier. En Doeve Jan.
- RIK : Mè jiel unnen battaklang.
- WIS : En mè je stuksken in olle frak!
- MIE : Mijn oudleerlingen. De trots van de garde national!

PET : Allemoal verplicht, joa. Anders woar d' er gien ien in de stoet meegegoan!

MIE : Kinderen, het grote ogenblik voor uwe ouders is gekomen. Stelt u op. Wij zingen met malkanderen uit volle borst en frisse longen mijn cantate 'Honneur et gloire au Titus français' als bekroning vandezen heugelijken dag. Zjefke, la prëlude, s.v.p (maar voor Zjefke kan inzetten, komen de feestvierders opgelaveerd. TITTE VAN 'T SJOARELTSJE op zijn dwarsfluit en BOENEMIE op de tamboerijn begeleiden hen. KLAS zwijgt. MIESTER is onthutst.)

T a f e r e e l 3 : Mazjestaatschennes

spelers: MIESTER, RIK, GRIET, WISKE, POLLEKE, NELLEKE, SOE, PETRONEL, ROUZEKE, SESKA, JOAK, KARLING
ZJEF, TITTE, BOENEMIE, MAREKE, FIENEKE, FONGS, MORRIES, DOEVE JAN, ZJIL, PIER, STANNEKE,
WANNES, BORNEUÏL? SERGEANT, CAPORAL, SOLDATEN

STOET : (zingend op van LV) Godde weg, godde weg, godde weg, godde weg, waai zaain ier!
Waai zaain de manne van et Pieter Potkotier!
En ziedongs mor is koume en ziedongs mor is goan!
Doar kan gien ien ploug van Antwarrepen oan!

En de weuste van den bakker die zaain zoe lakker
en de weuste van de sjouze die zaain bevrouze.

Ongs Zjefken is getroud en a zit in de mizere.
Ongs Zjefken is getroud .A zittinde mizere. 't Is zan aaige fo

En de reus ee dikke biene(3x) van geknouwd papier
En woar etem die goan oale(3x) ? In et kawe Stien!

Poezeminneken ee geleige oep en beddeke van sataain.
Z'ee zoeveul poezeminnekes gekreige:
Zeive groeten en dan nog en klaain.
Fransen en Proise moete veroizen, oemdatter zoeveul poeze-
minnekes zaain.

(gejuich, gejubel, algemene dans)

PIER: Ier zemme dan!

ZJIL: Mè groeten deurst!

POL : Moettien oek no Janneke Weust, moe?

SES : (oorveegt hem) Zweigt, snotneus en goa spel! (POL terug bij KLAS)

PIE : 'k Doecht datter gien end oan kwamp, oan dien stoet. (kust Mareke)

MAR : G'ed gedroengke. 'k Riek et! Bleft oit maain gebure, ee!

WANNES: Stel, mannen, de Pier kreigt zein ieste bedsermuun.

SES : Gei jet uuk te veul gedroengke!

WAN : Bei mein kunde da nie riekn!

SES : Nien, moar ek kan't urn. Get gei mei te veul proats.

ZJI : En ier is maain Fieneke, sè! (gaat naast haat zitten)

FIE : Allee, Zjil, wor da dalle mengse baaizitte.

MAR : Lot a nie doeng, ee!

ZJI : Nie zieverere, schoenzusterke. 'k Weit damme loat zen, mor we moesten iest ongs
oute geweire achter 't statois goan inleivere.

MORRIES: En da dee nogal geduurd, zenne. Da paljaske verstoeng gien Antwarreps.

WAN : En wuldere verstoenge gien Frangs, ee, verstoade?

STANNEKE: Ge wet, dassongs nie vertrauwe mè jen geweir in ongs polle.

- DOEVE JAN: 'k Ep d'er wel niet veul van bechrepen, mor de reus en de reuzin eppek noch chesien.
- PIE : En naturlak damme pintsje gepakt emme. Wadden iet deur te spule.
- ZJI : Elleke kier da'k de noam Ampollion oer, kraaik ne krop in maain keil. (geroep)
- FON : En z'emme dien naam vandaag dikkels goerd. (hoest)
- PET : Da zien ich wel!
- JAN : Jaja, we wille die man sen fel! (applaus)
- JOA : Na nie te poletiek werre, ee. Den Borneuil en zaain krawoate loepen ier nog rondg.
- WAN : Den Borneuil sloagn min zeinen fauteil! (gejuich)
- KAR : Ou dawwen teut na jis. Dringkt liever ne seef. 'k Em mor al getapt, want ge zieter allemoal gelak gedroegde stokvis oit.
- PIE : Sè, maske, gaai kunt na gedachte leize, sè!
- MAR : Dringkt nie zoeveul, Pier.
- FIE : En ga joeknie, Zjil. Dor koume vodde van!
- ZJI : Ziede wer spoeke?
- JOA : Mè ne sanskulottenuniform oan, zeiker?
- PIE : Dor moete schietgebedeke ver zegge, Joak. Boenemie kent er e schoen. Zingt gaai mè jaa schoen stemmeke nog is da lieke ouver Nampollion.
- BOENEMIE: Joa, 'k zen oep maaine kop gevalle!
- ZJI : Neje, oep a gat! (gelach) Da ziederon!
- TITTE VAN 'T SJOARELTSJE: Nie zinge, zenne. Agge da zingt meuge me nooit niemier in Tsingsjulioan sloape.
- SES : Dan slopte gei mor bei mein.
- WAN : Ela, ela, ela, en ekke dan?
- PIE : 'k Weit iet: me zinge allemoal soame. Atten Borneuil ongs dan oert, dan moetem er mor is iene oitpikke.
- FON : Da kannem nie! (hoest)
- JOA : Doa ziettem te scheil ver.
- MOR : Veroit, Zjefke, geftem beuze!
- MIE : Mijn waarde oudleerlingen, lieve geburen, beste mensen, zoudt gij dat wel doen?
- PIE : De Franse revoluse is mè je lieke begonne. Woveur zou zoek nie mè je lieke stoppe
- MOR : Zet a schuurdeur oupe, Boenemie!
- TIT : Mor allemoal meizinge, of wemme 't ziel oan. (instemming)
- BOE : (zingt met de anderen)
 Zaain voader was nen deurwoarder mè noam Boenapart Karlou,
 Mor Nampollion, veul stroizer, iete de Korsikoanse Nerou! (bis)
 Deur zaain ontoarde kure, gelak as saainen. oege moud
 Liet em iel de weireld verdrukke met lieters mensebloud (bis)
 Zaain plungdere, roeve, moerde dattem in Euroupa jee gedoan
 In iel zaain kertstongdeg leive, kan mè gien pen beschreive stoan. (bis)
 In Olland, Sakse, Danzesteje, in Oesterak tot verbaai den Donau
 Bibbere ze nog alle doage ver die Korsikoanse Nerou! (bis)
- CAP : (is tijdens het lied met SERGEANT komen luisteren. Ze halen versterking.)
- MIE : Maar vrienden toch, gij hebt gouden harten, maar gij kent geen geduld. Alleen de geduldigen overleven de oorlogen. Over enkele jaren strekt Frankrijk zich uit

van aan de Middellandse Zee tot aan de Oeral. Heel de wereld zal dan in't Frans denken en Frans spreken.

WAN: Frangs eten en Frangs scheitn,joa! (gelach)

MOR: Loat de pastoer moar preike,miester. Dien ee daveur zaainen ied afgelee.

STA: Doroem zwegt em oek lever dan iet te zegge!

PET: Toe nou, moakt nou gien ruzie. Wei zullen wei ons wel oanpassen.

SES: Zengt agei ou kenderkuur nog mor es. Zein de leste weken begot mier gezoegn dan iet geliemd in ou scholeken. Da moet e vried moeilak lieke zein. Of 't zein vrie loempe joeng, die van ongs!

MIE: In mijn privaatschool wordt veel aandacht aan de musische vorming van het kind besteed.Ze zijn trouwens de leeftijd van het alfabet en de rekensommekes al voorbij. Komt, meisjes en jongens,uwe ouders willen mijn cante horen!

KLAS: (stelt zich traag op)

JAN: Wat choan se toen? Springen? Houdt hen tegen of ze vallen in de Fliet! Ouw, ik sien het al: de kinderen choan singen. Singen! Erg asje niet choed hout,hou!

ROU: Dan kunde nog altaaid oep ne kanoneerboet goan warreke, Jan.

JAN: Ik sien hier cheen varreken!

SES: A. jée zekers wer sproite geten.

MAR: Zwegt na is.Ze wille beginne!

GRI: Chers parents et chers voisins et voisines,notre choeur de l'école privé va chanter pour vous (samen) Honneur et gloire au Titus français!

ZJE: (voorspel)

KLAS: Honneur et gloire au Titus français,
le très noble, illustre, divin Buoanparte Napoléon.
L'intelligence engendre le renaissance de notre ville d'Anvers
Le sauveur nous tirera de nos sombres enfers.(applaus)

BOR: (is tijdens het lied met SERGEANT, CAPORAL en SOLDATEN komen luisteren)Bravo!
Splendide, cher professeur! Sergeant, vous avez eu des cauchemars!

SER: Mais...je les ai entendus chanter!

CAP: 'k Ein toe gezee, ee patsje! Liert Vloems, dan verstoede ze beiter!

MIE: Merci voor het compliment, monsieur Borneuil. Gij weet, dat jij op mij en op de Peer Potwijk kunt rekenen.Kinderen; niet vergeten:morgen om half twee aan de poort van de Vlaeykensgang voor de deelname aan den tweeden ommegang van den stoet

PET: Mer van mich kriegdjie erst allemoal nen appel en ne poapepul, omda djie zou stevig djien best gedoan hebt.(bedeelt de kidneren)

MAR: Vondet nie goe, Pier?

PIE: 'k Vingt da Frans in Antwarrepe nie klingkt!(gaat bij haar zitten)

RIK: Wiske, kende gaai Frans?

WIS: Van aaiges, moar Frans kent maai nie!

POL: Makkis van awen appel baaite, Grietsje?

NEL: Ier sè,de maainen is groeter.

WIS: Amaai, gaai jet ne verschroempelde!

RIK: As gaai zoe lank oep Petronel eure zolder ad geleige, dan zoudeok wel verschroempeld zen.

GRI: Past mor oep, da gaai nie verschroempeld, zjarvengtsje!